شماره صندلی

«بسمه تعالی»

اداره آموزش و پرورش منطقه۴تهران

دبیرستان نمونه دولتی ابوعلی سینا متوسطه دوم

جای مهر

نام و نام خانوادگی: کلاس/پایه: دهم رشته: علوم انسانی نام دبیر:آقای معالی نام درس: منطق

تاریخ امتحان: ۱۴۰۴/۰۳/۲۱ مدت زمان: ۸۰دقیقه نوبت صبح ساعت شروع: تعداد صفحه ۳

ردیف	فرزندان خوبم با یاد خدا و ذکر صلوات بر پیامبر مهربانی‌ها و خاندان مطهرش به سوالات زیر با دقت پاسخ دهید.	بارم
۱	درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید. الف) استدلال آوری و تعریف کردن، بخشی از سخنان روزمره ما را تشکیل میدهد. ب) از آنجا که در منطق به محبث الفاظ توجه خاصی میشود،دانش منطق به قواعد صرف و نحو وابسته است. ج) در عبارت «درس برعکس سرد است» لفظ «درس» مفهوم جزیی است. د) در تعریف مفهومی، مفهوم عام پس از مفهوم خاص به کار میرود. ه) در استدلال قیاسی، مقدمات از نتیجه حمایت نسبی میکنند. و) عبارت «کاش بهار همیشگی باشد» قضیه نیست. ز) دو طرف قضایای شرطی منفصل مانعۀ الجمع، غیرقابل جمع در صدق هستند. ح) هدف از خطابه، غلبه بر دیگران و هدف از جدل، قانع کردن دیگران است.	۲
۲	در عبارت های زیر، جاهای خالی را با مناسبترین کلمه تکمیل کنید. الف) از آنجایی که آموختن دانش منطق همانند رانندگی نیاز به تمرین و ممارست دارد، منطق..... است. ب) کاربرد لفظ «مدرسه» در عبارت «از مدرسه اجازه گرفتم»، از نوع دلالت..... است. ج) مفاهیمی که در خارج از ذهن یک مصداق دارند و قابلیت داشتن بیش از یک مصداق را دارند، مفاهیمی ..... هستند. د) یکی از روشهای مقابله با مغالطۀ ..... توجه به وجوه اختلاف است. ه) عبارت «ساری یکی از شهرستانهای استان مازندران است» بر اساس موضوع، یک قضیه حملی .....است. و) در دو قضیه متداخل هرگاه قضیه جزیی کاذب باشد، قضیه کلی آن..... است. ز) در هنگام نتیجه گیری قیاس اقترانی، پس از حذف حد وسط، محمول نتیجه از مقدمه .....بدست میاید. ح) در دانش فلسفه برای دستیابی به حقیقت، از استدلال هایی استفاده میشود که به آن .....میگویند.	۲
۳	گزینۀ مناسب مربوط به هر سؤال را انتخاب کنید. الف) در استقرای تعمیمی قوی برای اینکه نمونه ها بیانگر طیف های مختلف جامعه آماری باشد، وجود کدامیک از شرایط زیر لازم است؟ ۱) تصادفی بودن ۲) متفاوت بودن ب) هرگاه از قضیه «هر گردویی گرد است» نتیجه بگیریم که «هر گردی گردو است» دچار کدام نوع مغالطه شده ایم؟ ۱)ایهام انعکاس ۲)استثنای قابل چشم پوشی ج) در کدامیک از قیاس های زیر «مغالطه عدم تکرار حد وسط» به کار رفته است؟ ۱)مولوی انسان است. انسان دارای پنج حرف است. پس: مولوی دارای پنج حرف است. ۲)مولوی انسان است. انسان متفکر است. پس: مولوی متفکر است.	۰/۷۵
۴	از میان عبارت های زیر، کدامیک تصور و کدامیک تصدیق است؟ الف) بعضی درختان میوه دارند. ب) زمانی که کودک بودیم.	۰/۱۵

ردیف	نام و نام خانوادگی: کلاس: رشته: صفحه ۲	بارم
۵	کدامیک از مغالطه ها با عبارت های زیر مرتبط است؟ (یک مورد اضافی است) الف) اتومبیل دزدیده شده توسط سعید پیدا شد. ب) بهروز با همسرش دو سال اختلاف دارد. ج) او به من گفت: «دستی بر آتش دارم.» گفتم: «چرا دستت گرم نیست؟» د) مجید خوکار حمید را به برادرش داد. ۱- مغالطه اشتراک لفظ ۲- مغالطه توسل به معنای ظاهری کلمات ۳- مغالطه نگارشی ۴- مغالطه تمثیل ناروا ۵- مغالطه ابهام در مرجع ضمیر	۱
۶	در هر یک از موارد زیر، رابطه مصادیق دو مفهوم کلی کدامیک از نسبتهای چهارگانه است؟ الف) میز و پایه میز ب) جانداران و گیاهان ج) دایره و شکل د)انسان و متفکر	۱
۷	اقسام تعریف های زیر را مشخص کنید. الف) سبزیجات: ریحان، نعناع، جعفری و... ب) قضیه: جملهٔ خبری قابل صدق و کذب ج) نزاجا: نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران	۰/۷۵
۸	اِشکال هر یک از تعریف های زیر را بنویسید. الف) مثلث: شکل دارای سه ضلع مساوی است. ب) آیینه: جسمی که منعکس کننده نور است. ج) علت: چیزی است که معلول داشته باشد و معلول: چیزی است که علت داشته باشد.	۰/۷۵
۹	اقسام استدلال های استقرایی زیر را مشخص کنید. الف) امروز صبح ماشین حسابم را نیافتم. شاید برادرم آن را برداشته باشد چون او نیز امتحان ریاضی دارد. ب) هتل های شهر کیش تمیز هستند چون تاکنون هر بار که به آنجا رفته ام هتل های آنجا تمیز بوده اند. ج) شکر شور است چون مانند نمک دانه های ریز سفید دارد.	۰/۷۵
۱۰	تفاوت قواعد مربع تقابل و عکس مستوی را، از نظر جایگاه موضوع و محمول قضیه، بنویسید	۰/۵
۱۱	در عبارت های زیر، واژه های مشخص شده، کدامیک از اجزای قضیه حملی هستند؟ الف) منبع سؤالات امتحان نهایی، کتاب درسی است. ب) ابزار استدلال، عقل است. ج) دانش آموزان موفق شدند.	۰/۷۵
۱۲	در مقدمات قیاس اقترانی شکل اول، جایگاه حد وسط چگونه است؟	۰/۵
۱۳	بر اساس قضیه «هیچ دایره ای لوزی نیست»، موارد خواسته شده را بنویسید. متضاد قضیه اصلی: متناقض قضیه اصلی: متداخل قضیه اصلی: عکس مستوی قضیه اصلی:	۱
۱۴	در صورت صادق بودن قضیه «هر کتابی جسم است»، صادق یا کاذب بودن قضایای زیر را مشخص کنید. الف) هیچ کتابی جسم نیست. ب) برخی کتابها جسم نیستند. ج) برخی جسم ها کتاب هستند. د) برخی کتاب ها جسم هستند.	۱

ردیف	نام و نام خانوادگی: کلاس: رشته: صفحه ۳	بارم
۱۵	دامنهٔ مصادیق مفاهیمی را که زیر آن ها خط کشیده شده است، با علامت «+» یا «-» مشخص کنید. الف) بعضی گل ها قرمز هستند. ب) هر حیوانی نیازمند هوا است. ج) هیچ آسیایی، اروپایی نیست	۰/۷۵
۱۶	معتبر یا نامعتبر بودن قضایای زیر را مشخص کنید و در صورت نامعتبر بودن، دلیل آن را بنویسید. الف) هر پرنده ای حیوان است. بعضی حیوان ها آبزی هستند. پس: بعضی پرندگان آبزی هستند. ب) هیچ اسبی بالدار نیست. هیچ بالداری سُمدار نیست. پس: هیچ اسبی سُمدار نیست. ج) هیچ صندلی درخت نیست. هر چناری درخت است. پس: هیچ صندلی چنار نیست.	۱/۲۵
۱۷	در قضیه زیر، مقدم و تالی را مشخص کنید. هوای اتاق گرم می شود، اگر بخاری روشن باشد.	۰/۵
۱۸	هر یک از استدلال های زیر، کدام قسم از قیاس استثنایی هستند؟ الف) اگر جاده باز باشد مسافران می ایند. جاده باز است. پس: مسافران می ایند. ب) یا این قضیه شرطی است یا حملی. این قضیه حملی نیست. پس: این قضیه شرطی است.	۰/۵
۱۹	هر یک از عبارت های زیر، با کدامیک از اصطلاحات داده شده تناسب دارد؟ (قاعده وضع مقدم - قاعده رفع تالی - مغالطهٔ رفع مقدم - مغالطهٔ وضع تالی) الف) اگر باران ببارد زمین خیس می شود. زمین خیس شده است. پس: باران باریده است. ب) اگر هوا آلوده باشد، مدرسه تعطیل می شود. مدرسه تعطیل نشده است. پس: هوا آلوده نیست. ج) اگر فردا امتحان داشته باشم، امشب به مهمانی می روم. فردا امتحان دارم. پس: امشب به مهمانی نمی روم. د) اگر از کولر آبی استفاده کرده باشد، اتاق خنک شده است. از کولر آبی استفاده نکرده است. پس: اتاق خنک نشده است.	۱
۲۰	اقسام قضایای شرطی منفصل را در موارد زیر بنویسید. الف) یا علم تصور است یا تصدیق. ب) یا امروز دوشنبه است یا چهارشنبه. ج) یا گروه خونی رضاAB است یاO+ د) یا پاداش نیکی در دنیا داده می شود یا در آخرت.	۱
۲۱	از میان عبارت های زیر، یک عبارت دارای بار ارزشی مثبت و یک عبارت دارای بار ارزشی منفی را تعیین کنید. «غرق شدن» - «به درک واصل شدن» - «مردن» - «به ملکوت اعلی پیوستن»	۰/۵
۲۲	در هر یک از عبارت های زیر، احتمال رخ دادن کدامیک از مغالطه های ناشی از عوامل روانی وجود دارد؟ الف) تنها افراد بی ذوق نمی دانند که سینما رفتن برای رشد فکری کافی است. ب) با عمل و درایتی که از شما سراغ دارم مطمئن هستم که مرا تایید میکنی. ج) چند بار اتاقم را تمیز کنم؟! نمیتوانم که تمام عمر اتاقم را تمیز کنم. د) فردی که وضع مالی خوبی دارد، با لباسی مُندرس به من گفت: «دخترم مریض است، به من کمک کنید» ه) او در اعتقادات خود ثابت قدم و استوار است.	۱/۲۵
	نمره با عدد..... با حروف..... امضاء و تاریخ	۲۰

پاسخنامه سوالات منطقه رشته علوم انسانی پایه دهم

۱.

-الف) صحیح ب) غلط ج) صحیح د) غلط ه) غلط و) صحیح ز) صحیح ح) غلط

۲.

الف) کاربردی ب) التزامی ج) کلی د) تمثیل ناروا ه) شخصیه و) کاذب ز) دوم ح) برهان

۳.

الف) تصدیق ب) تصور

٤.

الف) عبارت۳ ب) عبارت ۱

ج) عبارت ۲ د) عبارت ٥

٥.

الف) تباین ب) عموم و خصوص مطلق

ج) عموم و خصوص مطلق د) تساوی

٦.

الف) تعریف از طریق ذکر مصادیق ب) تعریف مفهومی ج) تعریف لغوی / تعریف لفظی

۷.

الف) جامع نبودن ب) مانع نبودن ج) دوری بودن

۸.

الف) استنتاج بهترین تبیین ب) استقرایی تعمیمی ج) استقرایی تمثیلی

۹.

الف) محمول ب) موضوع ج) رابطه / نسبت

۱۰.

در مربع تقابل جای موضوع و محمول تغییر نمی کند اما در عکس مستوی موضوع و محمول جابه جا می شود

۱۱.

در مقدمه اول محمول و در مقدمه دوم موضوع است.

۱۲.

amoozeshmelli.com

الف) هر دایره ای لوزی است ب) بعضی دایره لوزی است. ج) بعضی دایره لوزی نیست. د) هیچ لوزی دایره نیست.

۱۳.

الف) کاذب ب) کاذب ج) صادق د) صادق

۱٤.

الف) (-) منفی ب) (+) مثبت ج) (+) مثبت

۱٥.

الف) نامعتبر - فاقد شرط دوم (حد وسط در هر دو مقدمه منفی است).

ب) نامعتبر - فاقد شرط اول (هر دو مقدمه سالبه است).

ج) معتبر

۱٦.

مقدم: بخاری روشن باشد. تالی: هوای اتاق گرم می شود.

۱۷.

الف) اتصالی ب) انفصالی

۱۸.

الف) مغالطة وضع تالی ب) قاعدة رفع تالی ج) قاعدة وضع مقدم د) مغالطة رفع مقدم

۱۹.

الف) حقیقی ب) مانعة الجمع ج) مانعة الجمع د) مانعة الرفع / مانعة الخلو

۲۰.

مثبت: به ملکوت اعلی پیوستن

منفی: به درک واصل شدن

۲۱.

الف) مسموم کردن چاه ب) تله گذاری ج) بزرگنمایی و کوچکنمایی د) توسل به احساسات ه) بار ارزشی کلمات در جملات